

Як готувати українську еліту?

[Доцент В. Бондаренко]

#8 от 04.04.2005

НМОС – це актуально

8 грудня 2004 року на засіданні методичної ради НТУ "ХПІ" обговорювалось питання про роботу комісії з профорієнтаційної роботи. Після змістовної доповіді голови комісії доц. В.Ф. Моїсеєва почалось жваве обговорення.

Завідувач кафедри обчислювальної техніки професор Ф.А. Домнін зауважив, що є два шляхи підготовки еліти: 1) відбір талановитої шкільної молоді з числа абітурієнтів, 2) виховання еліти з тих, кого прийняли на кафедру без попередньої селекції. Він наголосив на тому, що другий шлях є надзвичайно складним, що факультет АП та його кафедра орієнтуються переважно на перший.

Але дослідження психологів свідчать, що в будь-якому суспільстві є лише 5 % талановитих дітей, яких можна віднести до категорії, з якої виростає еліта.

Кожного року до ХПІ приходять близько 3500 абітурієнтів. Якщо взяти з цієї кількості зазначений вище відсоток, то отримуємо аж 175 талантів. А де ж взяти ще 3325, з яких треба зробити висококваліфікованих спеціалістів?

Є так звані престижні спеціальності. Це ті спеціальності, які визнані нашими засобами масової інформації як провідні. Донедавна такими спеціальностями були економіка, бізнес, фінанси, право. Але сьогодні за ними вже спостерігається перевиробництво фахівців. Натомість виникає великий і стабільний попит на інженерів із традиційних спеціальностей. Проте, на ці спеціальності конкурс не такий вже високий, яким був колись.

Саме тому на кафедрах, до яких ЗМІ не дуже прихильні, змушені виховувати еліту з тих абітурієнтів, які залишились після того, як "престижні" кафедри вже забрали до себе елітну складову абітурієнтів, тобто, зняли "вершки". Саме такою є кафедра обробки металів тиском (ОМТ) механіко-технологічного факультету.

Виховання еліти із звичайних абітурієнтів – задача надзвичайно складна і не завжди вдача. В елітного випускника доводиться вкладати в десятки разів більше сил, уваги, любові, ніж у звичайного випускника. Тому, критикуючи ту чи іншу з випускаючих кафедр, доцільно було б оцінювати їх роботу, в тому числі й за результатами участі студентів у Всеукраїнських олімпіадах, місцевих конкурсах та конкурсах Університету.

2004 року НТУ "ХПІ" виборов 17 призових місць на другому турі Всеукраїнських олімпіад з різних дисциплін. Кафедра ОМТ (завідувач – професор В.О. Євстратов) отримала 12 % усіх нагород: друге місце з деталей машин (студентка гр. МТ-11б Олена Охотська) та третє місце зі спеціальності (студент гр. МТ-19а Тимофій Коворотний). 2003 року кафедра отримала Диплом за найоригінальніше технічне рішення (студент гр. МТ-17а Роман Білянін); 2002 року – диплом за друге місце за спеціальністю (студент гр. МТ-16а Володимир Кулак); 2001 року – диплом за перше місце з ТММ (студент гр. МТ-16а Володимир Кулак). На внутрішньоуніверситетських конкурсах дипломних проектів та дослідницьких робіт наші

випускники отримували другі-треті місця (студенти групи МТ-16а Роман Руденко та В'ячеслав Євлахов).

Це є досить показовим, незважаючи на те, що конкурс по кафедрі ОМТ (спеціальність 7.090206 – обладнання для обробки металів тиском) – один з найнижчих по НТУ “ХПІ”. Щоправда, навчатись на спеціальність не приходять ті, кого вважають елітними абітурієнтами, і засоби масової інформації не приділяють належної уваги так званим базовим спеціальностям.

Яким же чином кафедрі ОМТ вдається досягати високих результатів?

15 грудня 2004 відбувся урочистий вечір, присвячений 75-літтю механіко-технологічного факультету. Відкриваючи вечір, ректор НТУ “ХПІ” професор Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ зазначив, що МТ факультет є одним з базових, які готують саме тих спеціалістів, котрі закладають фундамент будь-якого виробництва.

На вечорі виступили випускники кафедри ОМТ: Євген Петрович Бабенков – голова Московського райвиконкому Харкова, Євген Євгенович Босін – директор Харківського науково-технологічного комплексу, професор, академік Української Академії наук; Ірина Іванівна Кириченко – заслужений майстер спорту, двократна чемпіонка світу, 15-кратна чемпіонка СРСР, заслужений працівник фізичної культури. Це розмаїття показує, що випускники кафедри ОМТ є різнобічною елітою.

Професор Є.Є. Босін розповів про свій шлях від студента до Академіка. Він навів разючі цифри. З ковальського цеху заводу ім. Малишева вийшло 26 кандидатів технічних наук та 4 доктори наук. Це свідчить, з одного боку, про те, що обробка металів тиском – надзвичайно цікава і, в той же час, дуже „вдячна” спеціальність, в якій є безліч складних проблем, що чекають на своє вирішення, а з другого – що наші випускники добре підготовані та працелюбні спеціалісти, які здатні розв'язувати ці складні проблеми. Зараз промисловість поступово відновлюється, попит на спеціалістів з обробки металів тиском збільшується. Але виключно на високопрофесійних. Так життя стимулює старанне навчання студентів кафедри ОМТ. Та цього замало. Діють ще й інші чинники.

Ректор НТУ “ХПІ”, професор Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ протягом останніх років неодноразово зауважував, що на кафедрі ОМТ успішно діє так зване НМОС – навчально-методичне об'єднання спеціальності. Саме ця структура забезпечує можливість виховання елітних спеціалістів зі звичайних абітурієнтів.

В нашій газеті опублікована роглога стаття проф. В.О. Євстратова, завідувача кафедри ОМТ, дійсного члена Української Академії Наук, в якій досить детально розглядається проблема виховання й навчання студентів на кафедрі ОМТ (В.О. Євстратов. Навчально-методичне об'єднання спеціальності (НМОС): навчально-методичні та виховні можливості. („Політехнік”, 18.03.2004, № 5–6).

Всі, кого зацікавила тема сьогоднішньої публікації, можуть звернутися до вказаного випуску газети.